

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการดำเนินงาน
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี*

BUDDHIST INTEGRATION FOR PROMOTING THE ADMINISTRATION
EFFECTIVENESS OF LOCAL GOVERNMENT ORGANIZATION
IN CHANTHABURI PROVINCE

พระครูธรรมธรจิราชาติ พุทธระกขิโต, ธัชชนันท์ อิศรเดช, สุรินทร์ นียมามงกูร

Phrakhruthammathorn Jirachat Bhuddharakitto,

Thatchanan Isaraet, Surin Niyamangkoon

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E mail: nkitoo0011@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กร
2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงาน และ 3. นำเสนอพุทธบูรณาการที่ส่งเสริมประสิทธิภาพ
การบริหารงาน เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี เชิงคุณภาพ สัมภาษณ์แบ่งเป็น 5 กลุ่ม จำนวน 18
รูปหรือคน และเชิงปริมาณ ได้แก่ บุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 823 คน กลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณ ของ Taro Yamane ได้จำนวน 270 คน วิเคราะห์ข้อมูล
ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบมี
ขั้นตอน การวิจัยเชิงคุณภาพนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัยพบว่า 1. ประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรปกครอง โดยภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.44) 2. หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการบริหารงานขององค์กร
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ
การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การบริหารจัดการ ประกอบด้วย 1) การ
วางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การประสานงาน 4) การตรวจสอบ 5) การแก้ไขและพัฒนา
หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ประกอบด้วยหลักอิทธิบาท 4 1) ฉันทะ 2) วิริยะ 3) จิตตะ
4) วิมังสา ปัจจัยที่เสริมประสิทธิภาพการบริหารงาน 6 ด้าน 1) ผลการบรรลุเป้าหมายตาม
ข้อบัญญัติ 2) ผลสำเร็จของการเก็บรายได้ 3) ผลสำเร็จการเบิกงบประมาณรายจ่าย 4)
ผลสำเร็จที่ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น 5) ผลสำเร็จโครงการต่อองค์กรและประชาชน
6) ผลสำเร็จที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; ประสิทธิภาพการดำเนินงาน; องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

* Received September 11, 2022; Revised October 10, 2022; Accepted October 11, 2022

Abstract

This research paper aimed to 1. study the effectiveness of the organization's administration, 2. study the factors that promoted the organization's administration, and 3. present an integrated Buddhist presentation that promoted the effectiveness of the administration of local administrative organizations in Chanthaburi province. The research methodology was mixed methods. In the qualitative research, data were collected by interviewing 18 key informants from 5 groups of experts. The quantitative research collected data from 270 samples, derived from 823 local government personnel, using Taro Yamane's calculation formula and analyzed with frequency, percentage, average, standard deviation, and stepwise multiple regression. The qualitative research was analyzed by combining data and systematically classified, then analyzed by content descriptive interpretation.

The research findings were as follows: 1. The effectiveness of the administration of local administrative organizations in Chanthaburi Province was moderate ($\bar{X}$ = 3.44) 2. The principle of Itthipada 4 affected the administration of local administrative organizations in Chanthaburi Province with a statistically significant value of 0.05 3. Buddhist integration for promoting the effectiveness of the administration of local administrative organizations in Chanthaburi Province consisted of 1) planning, 2) Implementation, 3) Coordination, 4) Monitoring, 5) Correction, and Development. Buddhist principles include 4) Consensus, 2) Viriya, 3) Chitta 4) Vimangsa. The Buddha-dharma principle consisted of the administration in 6 aspects, namely, 1) Achievement of the goals of the ordinance, 2) Achievement of revenue collection, 3) Successful disbursement of expenditure budget, 4) Achievements that were integrated with other agencies, 5) Project success for organizations and people 6) Achievement consistent with the provincial strategic plan.

Keywords: Buddhist integration; Administration effectiveness; Local government organizations

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานการปกครองที่เกิดตามหลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) มีความเป็นอิสระ (Autonomy) ในการปกครองตนเอง มีอำนาจ ดูแล และจัดกิจกรรมบริการสาธารณะที่เป็นประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น (ปิณฑพงศ์ วงศ์ณาศรี, 2560) จากนั้นมีการพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นของไทยมาถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2563 ผ่านระยะเวลามา 122 ปี ซึ่งในขณะนี้เมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสิ้น 7,850 แห่ง แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 76 แห่ง เทศบาล 2,472 แห่ง เทศบาลนคร 30 แห่ง เทศบาลเมือง 195 แห่ง เทศบาลตำบล 2,247 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,300 แห่ง องค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เมืองพัทยาตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จ บรรลุประสิทธิผล สร้างความเจริญรุ่งเรืองเจริญเติบโตให้กับท้องถิ่น มีภาพลักษณ์ที่ดี ได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากสาธารณะ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญ ทุกกลุ่มจึงมีความต้องการผู้นำซึ่งมีความสามารถในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในส่วนของเทศบาลมีผู้บริหารสูงสุดคือ “นายกเทศมนตรี” ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเทศบาล ดังนั้น นายกเทศมนตรีในฐานะที่เป็นผู้บริหารของเทศบาล จึงมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการบริหารเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ผู้บริหารต้องมีการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ผู้ตามมีความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะทำงานให้บรรลุผล (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ, 2561)

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี มีจำนวนทั้งสิ้น 82 แห่ง แบ่งการปกครองเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 42 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี, 2563) สำหรับปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีนั้นมี 5 เรื่องหลัก ได้แก่ ปัญหาด้านผู้บริหาร ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านโครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านเทคโนโลยีและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชน แต่ปัญหาด้านผู้บริหาร และปัญหาด้านบุคลากร เป็นปัญหาที่สำคัญที่สุดสำหรับการปฏิบัติงานในองค์กร ภารกิจที่ได้รับมอบหมายจากนโยบายและแผนงานการบริหารท้องถิ่น การกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติและการควบคุมตรวจสอบและการประเมินผลการปฏิบัติ ปัญหา

ด้านทรัพยากรบุคคลบุคคลของท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหลายปัจจัย (ชุมชนแม่บ้านกรมโยธาและผังเมือง, 2564) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศึกษากลไกและเครื่องมือหรือแนวทางของภาครัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาบูรณาการ เป็นการส่งเสริมกำลังใจและผลักดันการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย โดยหลักธรรมที่นำมา คือ อิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นฐานหรือหนทางสู่ความสำเร็จตามคำสอนในทางพระพุทธศาสนาหรือ คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณเครื่องสำเร็จสมประสงค์ ทางแห่งความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมายได้แก่ 1. ฉันทะ (ความพอใจ) 2. วิริยะพละ (กำลังความเพียร) 3. จิตตะ (ความคิด) 4. วิมังสา (ความไตร่ตรอง) (วิมลรัฐ โรจนประภา, 2559)

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาด้านผู้บริหาร บุคลากร โครงสร้างองค์กร ปัญหาด้านเทคโนโลยี ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ในจังหวัดจันทบุรี แล้วนำผลที่ได้จากการศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงาน ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงาน มาวิเคราะห์ร่วมกับหลักธรรมอิทธิบาท 4 ซึ่งเป็นคำสอนตามแนวทางพระพุทธศาสนา โดยหวังว่างานวิจัย บูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรีนี้สามารถนำไปส่งเสริมในการทำงานให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ดำเนินการเก็บข้อมูลโดย การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่ม 1 ผู้บริหารหรือผู้กำหนดนโยบาย กลุ่ม 2 ผู้ปฏิบัติงาน กลุ่ม 3 ผู้รับบริการหรือประชาชนกลุ่ม 4 นักวิชาด้านพระพุทธศาสนา กลุ่ม 5

นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน 10 รูปหรือคน โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่ม 1 นักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ กลุ่ม 2 นักวิชาด้านพระพุทธศาสนา กลุ่ม 3 กลุ่มผู้บริหาร/นักการเมือง และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ดำเนินการโดยศึกษาจากแบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงคุณภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี จากจำนวน 823 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของการคำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 270 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด และสร้างเครื่องมือ โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ส่วน แบ่งเป็นคำตอบจำนวน 45 ข้อ หาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ทุกข้อมีค่าเชื่อมั่นอยู่ในระหว่าง 0.80-1.00 ตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = .90

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงกลุ่มเป้าหมาย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล กับ กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ จำนวน 270 ชุด และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง แล้วนำตรวจสอบความถูกต้อง ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งหมด จำนวน 270 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถาม

4.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยการขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์ ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อสัมภาษณ์ตามที่ได้กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึก และการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Multiple Regression Stepwise)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยนำข้อมูลมาเรียบเรียง และจำแนกอย่างเป็นระบบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ตีความหมาย เชื่อมโยงความสัมพันธ์ และสร้างข้อสรุปจากข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมมา เพื่อจะได้ศึกษาประเด็นได้ลึกซึ้ง เมื่อประเด็นใดวิเคราะห์แล้วไม่มีความชัดเจนก็ตามไปเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ นั้น เพื่อตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี พบว่าการบริหารจัดการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.02) การบริหารจัดการตามหลักพุทธธรรมโดยใช้หลักอิทธิบาท 4 คือหลักธรรมสำหรับการบริหารจัดการของบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X}$ = 3.27) การบริหารจัดการตามหลักอิทธิบาท 4 คือ ด้านวิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.32)

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี โดยบูรณาการหลักพุทธธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง หลักอิทธิบาท 4 ต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี อยู่ระหว่าง (.129 - .869) ส่งผลต่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือสามารถร่วมกันทำนายผันแปรได้ ร้อยละ 82.0

3. รูปแบบพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยนำเสนอได้ดังนี้

การบริหารจัดการ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินงาน 3) การประสานงาน 4) การตรวจสอบ 5) การแก้ไขและพัฒนา อิทธิบาท 4 ประกอบด้วย 1) ฉันทะ (การทำงานด้วยความรัก) 2) วิริยะ (การทำงานด้วยความเพียรพยายาม) 3) จิตตะ (การทำงานด้วยเอาใจใส่) 4) วิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ)

ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 1) ผลสำเร็จการบรรลุเป้าหมายตามข้อบัญญัติ 2) ผลสำเร็จของการเก็บรายได้ 3) ผลสำเร็จการเบิกงบประมาณรายจ่าย 4) ผลสำเร็จที่ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น 5) ผลสำเร็จโครงการต่อองค์กรและประชาชน 6) ผลสำเร็จที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด

อภิปรายผลการวิจัย

1. พบว่า ทั้ง 6 ด้าน 1) ผลสำเร็จการบรรลุเป้าหมายตามข้อบัญญัติ 2) ผลสำเร็จของการเก็บรายได้ 3) ผลสำเร็จการเบิกงบประมาณรายจ่าย 4) ผลสำเร็จที่ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น 5) ผลสำเร็จโครงการต่อองค์กรและประชาชน 6) ผลสำเร็จที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด ผลการวิจัยอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผลสำเร็จที่ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น แสดงให้เห็นว่า การร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น เป็นความร่วมมือที่ดีกับการมีส่วนร่วมที่ไปปฏิบัติงานหรือร่วมงานกับหน่วยงานด้านนอก โดยมุ่งเน้นการประสานงานการทำงาน การร่วมมือ ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พลภัทร ช่างสากร (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ มุมมองด้านประชาชน มุมมองด้านการเงิน มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต และมุมมองด้านกระบวนการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฅณิต ไชยพันธ์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการปฏิบัติราชการ (3.74) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพล วรสุวรรณโรจน์ (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การทำงานเป็นทีมตามแนวพระพุทธศาสนาของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดพิษณุโลก” ผลการวิจัยพบว่า แบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ 1) ทีมแก้ไขปัญหา 2) งานบริหารตนเอง 3) ทีมประสานข้ามสายงาน และ 4) ทีมเสมือนจริง โดยทุกด้านมีการทำงานเป็นทีมที่ดี ส่วนหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เหมาะสมกับการทำงานเป็นทีมของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดพิษณุโลก ได้แก่หลักอปริหานิยธรรม 7

2. ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ตามหลักอริยบท 4 1) ฉันทะ (การทำงานด้วยความรัก) 2) วิริยะ (การทำงานด้วยความเพียรพยายาม) 3) จิตตะ (การทำงานด้วยเอาใจใส่) 4) วิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) แสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการโดยใช้หลักอริยบท 4 มุ่งสู่ประสิทธิผลในการ

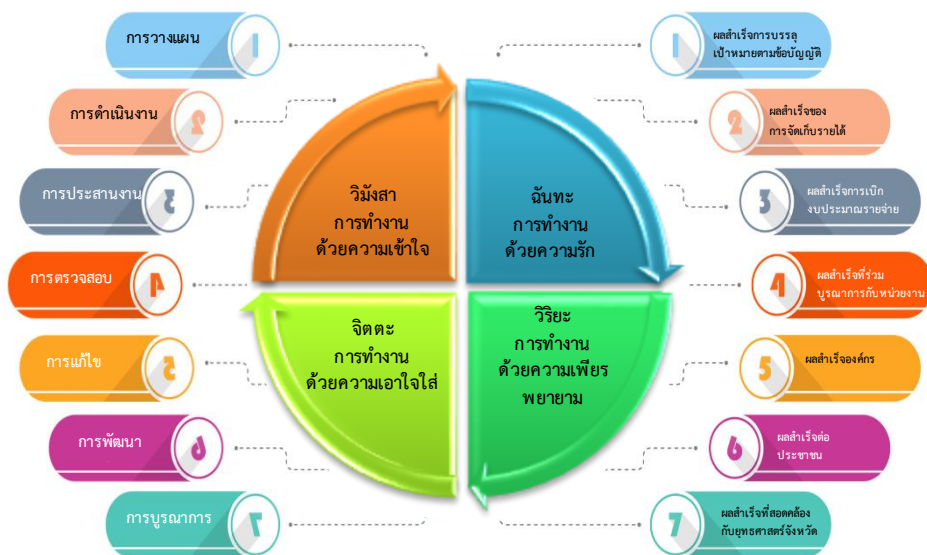
บริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของ พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 พระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรีมีระดับภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัสสาร) (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย” ผลการวิจัยพบว่า การสร้างเสริมความโปร่งใสด้วยหลักสุจริต 3 ตามนิติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คติยา อายุยืน (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน” ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการเพื่อการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางกายและทางวาจาให้มีความเป็นปกติ มีความเหมาะสมและมีความงดงาม ที่ช่วยในการเสริมสร้างพฤติกรรมของบุคลากรให้มีความน่าเชื่อถือในสังคมมากยิ่งขึ้น

3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี คือ วิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) รองลงมา คือ จิตตะ (การทำงานด้วยเอาใจใส่) ด้านฉันทะ (การทำงานด้วยความรัก) ด้านวิริยะ (การทำงานด้วยความเพียรพยายาม) ซึ่งจะเห็นได้ว่า รูปแบบพุทธบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ในด้านหลักวิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) เป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรก การทำงานด้วยความเข้าใจ เป็นการพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบ หาเหตุผลและตรวจสอบข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไขและป้องกันมิให้ปัญหานั้นเกิดขึ้นซ้ำได้อีก หรือหากเกิดขึ้นซ้ำก็มิมีวิธีในการรับมืออย่างมีประสิทธิภาพ และจะนำไปสู่การวางแผนประเมินผลของงานอยู่เสมอ ทำให้งานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขอุษา นุ่นทอง (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกสถานที่ตั้ง มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษานอกสถานที่ตั้ง มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลาง ($r = .0539$) จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผดุง วรรณทอง และคณะ (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี” ผลการวิจัยพบว่า อิทธิบาท 4 มีความจำเป็นและสำคัญต่อการบริหารองค์กรเอกชน ด้านฉันทะ เป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้บุคลากรเกิดและมีความพอใจในหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงานอย่างเต็มกำลังความสามารถ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปกรณ์ มหากันธา (2557) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่อง “รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ” ผลการวิจัยพบว่า ในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำแนกหลักพุทธธรรมและหลักธรรมาภิบาลกลุ่มผู้บริหาร มีความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและ กระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ โดยเฉพาะด้านฉันทะ (ความพอใจงาน) พบว่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ อันเนื่องมาจากการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้บริหารมีความพึงพอใจดูแลเอาใจใส่กับการบริหารงานโดยการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา กำหนดยุทธศาสตร์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้การพัฒนาการบริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยข้างต้นเป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการดำเนินงาน 3) ด้านการประสานงาน 4) ด้านการตรวจสอบ 5) ด้านการแก้ไขและพัฒนา เป็นส่วนสำคัญของการบริหารจัดการในองค์กรหลักอทิบาต 4 คือ 1) ฉันทะ (การทำงานด้วยความรัก) 2) วิริยะ (การทำงานด้วยความเพียรพยายาม) 3) จิตตะ (การทำงานด้วยเอาใจใส่) 4) วิมังสา (การทำงานด้วยความเข้าใจ) ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์เพื่อใช้ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน

จังหวัดจันทบุรี เพื่อสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ผลสำเร็จการบรรลุเป้าหมายตามข้อบัญญัติ 2) ผลสำเร็จของการเก็บรายได้ 3) ผลสำเร็จการเบิกงบประมาณรายจ่าย 4) ผลสำเร็จที่ร่วมบูรณาการกับหน่วยงานอื่น 5) ผลสำเร็จโครงการต่อองค์กรและประชาชน 6) ผลสำเร็จที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์จังหวัด โดยนำหลักพุทธธรรมเข้ามาในการบริหารจัดการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจันทบุรี เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากผู้นำชุมชนเป็นตัวแทนในการเจรจา ขอความร่วมมือ รวมถึงเป็นผู้ประสานงานกับประชาชนโดยตรง จึงสามารถนำนโยบายจากภาครัฐสู่ประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และการบริหารจัดการจะต้องประกอบด้วยหลักการประชุม วางแผน การมีส่วนร่วมของประชาชน การกำหนดนโยบาย การกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน การบริการสาธารณะ การส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรมีการสำรวจสภาพการณ์จริง หน่วยงานจริง และทีมงานที่ทำงานจริง ช่วยให้เราข้อมูลแม่นยำนำมาเชื่อมโยงเหตุการณ์ในอดีตสู่อนาคตในการเริ่มต้นขั้นตอนวางแผน
2. ควรมีแผนที่มีการกำหนดกรอบการทำงานให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจอย่างชัดเจน
3. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งระหว่างทำและหลังทำ โดยการวิเคราะห์ตามข้อเท็จจริง และแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม
4. ควรมีการวางระบบในการระดมองค์ความรู้ ความผิดพลาดในการทำงานการแก้ไข เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงจนเกิดมาตรฐานใหม่
5. ควรมีการกำหนดงบประมาณ กำลังพลอย่างเพียงพอ โปร่งใส เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนให้สามารถบรรลุได้ตามเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการสื่อสารแผนงานด้วยภาษาที่แตกต่างกันแต่ละระดับให้เข้าใจทั่วถึงกัน เพื่อนำไปปฏิบัติให้สามารถบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้
2. ควรมีการกำหนดขั้นตอน วิธีการ ลำดับงาน ศึกษาถึงวิธีการที่ดีที่สุดในการทำงานนั้น ๆ เอามาใช้ให้เกิดประโยชน์
3. ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละระดับโดยผู้บริหารแต่ละระดับงาน

4. ควรมีการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การฝึกอบรม การประชุมสัมมนา การให้คำปรึกษาแนะนำ การสอนงานโดยพี่สอนน้อง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยหลักธรรมในพุทธศาสนาประเด็นด้านอื่น ๆ เช่น พรหมวิหาร 4 เพื่อนำมาบูรณาการเพิ่มศักยภาพบุคลากร

2. ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการองค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในด้านสารสนเทศ เนื่องจากจากระบบสารสนเทศ มีความจำเป็นในการบริหารจัดการเป็นอย่างมากในยุคปัจจุบัน และนำไปสู่การเรียนรู้ การพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงปัญหาของท้องถิ่น และการบริหารจัดการพื้นที่ของตนได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืน สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). โครงสร้างกรมการปกครองท้องถิ่น. สืบค้น 25 มกราคม 2564, จาก <https://www.dla.go.th/chart/chart2562.jsp>
- คตียา आयुยีน. (2557). กลยุทธ์การพัฒนาสมรรถนะบุคคลตามหลักพุทธธรรมของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานภาคใต้ตอนบน (ดุขฎฐินิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชุมชนแม่บ้านกรมโยธาและผังเมือง. (2560). โครงการศึกษาวิเคราะห์และประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจงานวาง/ปรับปรุงผังเมืองรวมเมือง/ชุมชน. สืบค้น 22 มกราคม 2564, จาก <http://eservices.dpt.go.th>.
- ถนัด ไชยพันธ์. (2560). การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริมประสิทธิผลในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุบลราชธานี (ดุขฎฐินิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปกรณ มหากันธา. (2557). รูปแบบและกระบวนการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิงพุทธบูรณาการ (ดุขฎฐินิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปณณพงศ์ วงศ์ณาศรี. (2560). วิเคราะห์บริบทความท้าทายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหาร ท้องถิ่นเพื่อขับเคลื่อนนวัตกรรมท้องถิ่นในยุคไทยแลนด์ 4.0

- (รายงานการวิจัย). นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมโสกราช.
- ผดุง วรรณทอง และคณะ. (2561). การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการบริหารองค์กรเอกชนในจังหวัดนนทบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 7(2), 99-100.
- พระครูสังฆรักษ์เกียรติศักดิ์ กิตติปัญญา. (2556). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการบริหารกิจการคณะสงฆ์ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทัศน์*, 2(3), 94-95.
- พระมหาสมเด็จ มหาสมิทธิ (อัสสาร). (2559). *กลยุทธ์การส่งเสริมความโปร่งใสตามแนวพระพุทธศาสนาเพื่อการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดหนองคาย* (ดุสิตนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พลภัทร ช่างสากร. (2558). *รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานของเทศบาลตำบลในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วรพล วรสุวรรณโรจน์. (2559). *การทำงานเป็นทีมตามแนวพระพุทธศาสนาของบุคลากรเทศบาลในจังหวัดพิษณุโลก* (ดุสิตนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วีรณัฐ โรจนประภา. (2559). การนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ในการสร้างสังคมแห่งสัมมาปัญญาในประเทศไทย. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 12(3), 217-231.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี. (2563). ประวัติความเป็นมาของจังหวัดจันทบุรี. สืบค้น 26 มกราคม 2564, จาก <http://chanthaburilocal.go.th>
- สุขอุษา นุ่นทอง. (2560). *การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษานอกสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย* (ดุสิตนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคณะ. (2561). *การกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เฉลิมชัยการพิมพ์.